

Årsredovisning 2020
Förvaltningen för
kulturutveckling

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning och viktigaste händelser.....	4
1.1	Sammanfattning	4
1.2	Viktigaste händelserna	4
2	Kultur.....	6
3	Regiongemensamt arbete	11
3.1	Verksamhetens miljöarbete	11
3.2	Folkhälsa och social hållbarhet	11
3.3	Mänskliga rättigheter och jämlik vård	11
3.4	Verksamhetens säkerhets- och beredskapsarbete.....	12
3.5	Lärdomar/förbättringsområden efter genomförd intern kontroll 2020.....	12
4	Tillkommande rapportering	13
4.1	Sammanfattning av effekter av corona covid-19	13
4.1.1	Verksamhet	13
4.1.2	Personal	14
4.1.3	Ekonomi	14
5	Mål och fokusområden.....	15
5.1	Hållbar, innovativ och kreativ region.....	15
5.1.1	Fler i arbete genom bättre matchning.....	15
5.1.2	Hela regionen ska växa. Jobb, kommunikationer samt delaktighet och attraktivitet i både stad och land ska öka.....	15
5.1.3	Deltagandet i kulturlivet ska öka.....	17
5.1.3.1	Öka antalet insatser inom kulturen som främjar deltagande i hela regionen och bidrar till landsbygdsutveckling	18
5.1.4	Klimatutsläppen från fossil energi i Västra Götaland ska minska	20
5.1.4.1	Öka takten i "Klimat 2030 Västra Götaland ställer om"	20
5.1.5	Skapa attraktiva arbetsplatser och förbättra möjligheterna till karriär- och kompetensutveckling.....	20
5.1.5.1	Låta lönesättningen präglas av större flexibilitet, där hänsyn tas till marknadssituationen och kompetensbehov samtidigt som budget ska hållas.....	21
6	Medarbetare	22
6.1	Chefsförutsättningar	22
6.2	Hälsa och arbetsmiljö	22
6.2.1	Sexuella trakasserier.....	22
6.3	Personalvolym, personalstruktur och personalkostnadsanalys.....	22

7	Ekonomiska förutsättningar	24
7.1	Ekonomiskt resultat.....	24
7.1.1	Intäktsutveckling.....	25
7.1.2	Kostnadsutveckling.....	25
7.2	Eget kapital.....	26
7.3	Investeringar.....	26
8	Bokslutsdokument och noter	28
9	Övrig rapportering	29
9.1	Särskild återrapportering enligt beslut av regionfullmäktige	29
9.2	Fördjupad rapport till egen nämnd/styrelse.....	29

Bilagor

Bilaga 1: Bokslutsdokument

Bilaga 2: Noter

1 Sammanfattning och viktigaste händelser

1.1 Sammanfattning

Året var planerat att präglas av sammanslagningen av de två tidigare organisationerna till en ny. Även om ett stort förberedelsearbete genomförts innan årsskiftet var det från och med den 1 januari 2020 som det gemensamma arbetet med att bygga en samordnad, effektiv och tydlig utförarförvaltning kunde ta sin början. Under det första kvartalet, och i väntan på att ordinarie förvaltningschef skulle tillträda, lades mycket fokus på att samordna administrativa rutiner och arbetsprocesser. Styrelsens arbete med att ta fram en ny överenskommelse med beställarnämnden påbörjades.

I mitten av mars, när pandemin slog till, kom dock stor kraft behöva läggas på att hantera dess effekter på verksamheten. Strax därefter, den 1 april tillträdde Kerstin Alnebratt som förvaltningschef. De restriktioner som pandemin fört med sig har påverkat verksamheten på ett genomgripande sätt. Mycket av förvaltningens verksamhet är publik, andra delar sker i nära samverkan med kommuner, kulturliv och civilsamhälle. Svårigheterna att träffas har gjort att mycket av verksamheten behövt ställas om. Restriktionerna har även lett till att det interna arbetet med att sammanfoga de två gamla förvaltningarna behövt ställas om och i delar skjutas fram. Detta gäller framförallt de delar som handlar om medarbetares möjligheter att träffas för internt lärande, men också satsningar på medarbetarskap och ledarskap för att utveckla organisationen. Avgörande har varit att bedöma hur kvaliteten på insatserna kunnat upprätthållas vid digitalt genomförande. Samtidigt kan vi konstatera att en omfattande utveckling skett vad gäller kompetens och förmåga att genomföra digitala aktiviteter under året.

Parallellt med bygget av den nya förvaltningen och hanteringen av pandemins effekter har ett omfattande arbete med att utveckla relationen till beställarnämnden genomförts. De senare manifesterades i en gemensam överenskommelse för 2021, men också i ett pågående gemensamt arbete med att mejsla ut roller och samarbetsformer för att tillsammans kunna utveckla VGR som kulturregion och genomföra gällande kulturstrategi och kulturplan. Vid slutet av året kan vi konstatera att såväl förändringsarbetet som verksamhetens genomförande är väl rustat inför 2021.

Antalet nettoårsarbetare har minskat med 9. Sjuktalet ligger på 5,66%, vilket är i nivå med föregående år.

Kulturutveckling redovisar ett nollresultat för 2020, efter regionstyrelsens reglering, som för Kulturutveckling innebar 0,9 Mnkr. På grund av Kulturutvecklings prognostiserade överskott per augusti enades styrelsen för kulturutveckling och kulturnämnden om en minskning av driftsbidraget med 6 Mnkr. Syftet var att ge kulturnämnden ökade möjligheter att stötta kulturlivet för att bidra till det robusta samhället efter pandemin.

1.2 Viktigaste händelserna

- Bygget av en organisation av de två förvaltningar som slogs samman vid årsskiftet 2019/2020 har präglat förvaltningen och spänner över flera områden såsom verksamhetens inriktning, arbetsformer, samverkansformer, administrativa rutiner och organisering.

- Pandemin och restriktionerna kring den har påverkat såväl det interna som det utåtriktade arbetet i hög utsträckning.
- Dialogen mellan styrelsen för kulturutveckling och kulturnämnden om överenskommelsen för 2021. I det arbetet har frågan om roller och ansvarsfördelning mellan beställare och utförare varit en väsentlig del. Den dialogen kommer att fortsätta

2 Kultur

Avsnittet beskriver arbetet utifrån den regionala kulturstrategin *Kulturstrategi Västra Götaland – och regional kulturplan 2020–2023*.

Som nybildad förvaltning med uppdrag att öka genomslaget för den regionala kulturpolitiken är den kulturpolitiska strategin den huvudsakliga utgångspunkten för verksamhetens planering och genomförande. Pandemin har slagit hårt mot kulturlivet i stort och därmed också påverkat våra möjligheter att genomföra verksamhet såsom den var planerad. Året har präglats av stor kreativitet att, i en tid då möjligheten att samlas kraftigt försvårats, hitta nya sätt att göra kultur, natur- och kulturarv tillgängligt för invånare i Västra Götaland. Samtidigt har förvaltningen sökt nya vägar att bidra för att leva upp till regionstyrelsens uppmaning att alla förvaltningar ska bidra till att upprätthålla det robusta samhället under den påfrestning som Covid-19 utsätter oss för. För vår del handlar det om att söka bidra till att det finns ett livaktigt konst- och kulturliv liksom ett tillgängligt natur- och kulturarv också efter pandemin.

2.1 Vidga deltagandet - Öka deltagandet i kulturlivet och stärka barns rättigheter

Vidgat deltagande, med särskilt fokus på barn och unga, är ett helt dominerande perspektiv i förvaltningens verksamhet. Samtidigt kan vi konstatera att 2020 inte var året då deltagandet i kulturlivet ökade. När det gäller barn och ungas tillgång till kultur i skolan kan vi se hur antalet barn som fick del av kultur med hjälp av arrangörsstödet för barn och unga minskade från 166.000 2019 till 60.000 barn under 2020. Därmed bröts den uppåtgående trend som kunnat ses under senare år. Vi ser ett stort behov av samordnade insatser för att komma tillbaka till den situation som var innan restriktionerna infördes. I detta arbete bör pandemins konsekvenser för barn och ungas delaktighet, hälsa och möjlighet att växa som människor vara utgångspunkten.

Även i den egna verksamheten på våra museer medförde pandemins restriktioner minskade besöksiffror. Under våren ställdes lägerskolor in och museilektioner avbokades. Förvaltningen har ändå kunnat genomföra ett omfattande skolprogram. Det har kunnat ske genom digitala skolprogram där vi också ser att tillgängligheten kan öka och hur den digitala pedagogiska kompetensen växer. Vidare har interaktiva utemiljöer vid museer och besöksmål utvecklats, exempelvis vid Göteborgs naturhistoriska museum och Vitlycke museum.

Lärdomar från den digitala omställningen blir en viktig utgångspunkt i förvaltningens utvecklingsresa. Även andra verksamheter såsom t ex Höstrullen, en filmfestival med kortfilmer gjorda av deltagare och elever inom LSS-verksamhet och gymnasiesärskola, kunde genomföras i digital form. Konsekvenserna, såväl positiva som negativa, kommer att analyseras och tjäna som underlag för framtida planering.

Barnens bibliotek vänder sig direkt till barn och är ett digitalt rum för dem som gillar att läsa eller vill komma igång med läsning. Under året har ett utvecklingsarbete påbörjats för att göra sajten än mer attraktiv och tillgänglig för användarna. Även om den primära målgruppen är barn vill vi också öka intresset för lärare och bibliotekarier att använda och tipsa om allt som finns att tillgå på sidan. Redan idag har Barnens bibliotek 196 000 användare. Barnens bibliotek hade 2020 821 715 sidvisningar (2019: 717 333) och 273 000 sessioner (2019:

265 800).

Arbetet med barns rättigheter präglar stora delar av verksamheten. Inom ramen för samtida konst, arkitektur, form och design har t ex samarbete inletts med Västrafik för att främja barns delaktighet om busshållplatser, en fråga som initierades från Göteborgs kommun. I Sjuhärad har förvaltningen bidragit med processtöd i ett arbete kring delaktighet och barnkonventionen som kommunerna initierat. KulturCrew, som syftar till att ge barn och unga inflytande och delaktighet i kulturlivet och stärka deras kompetens inom kulturarrangemang, har i delar fått pausas, men ett par av de deltagande kommunerna, Ale och Falköping, har fortsatt sitt arbete och med stöd av Kulturutveckling genomfört workshops på temat värdskap, normer/hbtq och arrangörskunskap för sina unga arrangörer. Lödöse museum har vidareutvecklat sitt arbete med att möjliggöra för barn och unga med NPF-problematik att möta museets verksamhet.

Genom museernas öppna publika verksamhet/program sker en samverkan mellan olika aktörer som leder till ökad tillgänglighet till och delaktighet i natur- och kulturarvet. Detta har under 2020 också i större omfattning än tidigare år skett i utemiljöer och digitalt vilket också ökat tillgängligheten. Samverkan kring den öppna publika verksamheten sker i hög grad med natur- och kulturarvsorganisationer och civilsamhället. Årets sommarutställning på *Slöjd & Byggnadsvård* "Långlivat" visades utomhus och hade som mål att inspirera till återbruk och varsam renovering, och mana till förändring när det gäller konsumtion och renovering. Vandringsutställningen "Klimatklokt" med fokus på byggnadsvård och klimat har fortsatt att turnera i regionens kommuner.

2.2 Utveckla kapaciteter - Fokus 2020–2023: Samverka över politikområden

I vårt arbete med platsutveckling är behovet av samverkan helt avgörande för framgång. Det gäller såväl mellan politikområden som mellan olika aktörer i lokalsamhället. Och det gäller oavsett om vi arbetar med Musiknod på Koster eller med Lab 190 mellan Hjällbo och Nossebro. På Koster använder vi musiken för att bidra till ett livaktigt lokalsamhälle året runt. I Lab 190 är vi den regionala parten som tillsammans med kommuner och andra aktörer utvecklar gröna näringar, besöksnäring och infrastruktur för att binda ihop landskapet längs väg 190.

Under året har förvaltningen tillsammans med Koncernavdelning kultur deltagit i dialog med de fyra kommunalförbunden och kulturchefsnätverken om kommunernas behov av stöd i sitt arbete och vilken form regionens samverkan ska ta. Dialogen har också förts på politisk nivå genom delregionala, digitala, kulturpolitiska dialoger. Såväl när det gäller frågor om gestaltad livsmiljö och kulturskola som skolbibliotek har behovet av samverkan över politikområden t ex kultur/skola identifierats som viktiga utvecklingsområden.

Frågan om Gestaltad livsmiljö har aktualiserats under året. Som nytt politikområde ser vi ett ökat intresse såväl från statliga aktörer inklusive universiteten som från kommuner, civilsamhälle och näringsliv. Med förvaltningens breda kompetens inom kulturarv, byggnadsvård, konst, design, arkitektur och slöjd, men också inom områden som processledning, horisontella perspektiv och fortbildning ser vi stora möjligheter för förvaltningen att bidra i arbetet.

Dialog har inletts med kommuner, Länsstyrelse och universitet i länet om hur det framtida arbetet ska formas och vilken roll VGR och Kulturutveckling kan ta. Det

samma gäller Boverket som efterfrågar förvaltningens medverkan i planering av insatser för genomförande 2022 i syfte att manifesteras politikområdet. För att få genomslag för frågorna är samverkan mellan politikområden och olika offentliga och privata aktörer en förutsättning. I de sammanhang vi deltagit i under året ser vi att förvaltningen kan spela en viktig roll för att samordna VGRs insatser inom området.

2.3 Gynna nyskapande - Fokus 2020–2023: Stärka konstnärers villkor och erkänna ideella krafter

Frågor om konstnärers och ideella krafter villkor har satts på hårda prov under året. Såväl konstnärer som civilsamhälle har drabbats hårt av pandemin. Samtidigt som staten och regionen genom KUN stöttat verksamhet ekonomiskt har Kulturutveckling prövat olika sätt att genom vår verksamhet stötta aktörer inom området. Redan under våren inrättades en helpdesk för att bistå kulturutövare i att förstå och kunna nyttja de nya stödformer som inrättades. Helpdesken gav stöd och råd till utövare som vill ta tillvara möjligheten att söka medel ur de statliga och regionala utlysningar/tilldelningar som gjordes för kulturbranschens fortlevnad under pandemin. Förutom möjligheten att ta kontakt med helpdesken finns också en webbsida med råd och länkar. Inom ramen för helpdesken arrangerades ett antal tematiska webbsändningar. Servicen har funnits från 29 april och under resten av året.

För att ge konstnärer inom olika genrer möjlighet till konstnärlig utveckling arbetar förvaltningen med olika residensprogram. När restriktionerna slog till blev det särskilt tydligt att inte minst de residens som var planerade inom det internationella programmet Air Literature inte var möjliga att genomföra. Beslut fattades om att ställa om dessa och en del andra insatser och erbjuda 35 Residency at Home. Syftet var att erbjuda aktörer vars förutsättningar att arbeta påverkats kraftigt, tid och finansiering för att kunna fortsätta arbeta med sin konstnärliga utveckling.

Projektet Techformance kunde likväl redovisats under avsnittet om att nyttja tekniken eller vidga deltagandet då det syftar till att utveckla metod och digital teknik för hur kan barn ta makten i teatersalongen och styra det som händer på scenen. Projektet är flerårigt och under 2020 skulle ett flertal workshops med medverkan av barn och professionella inom olika områden vilket kommit att påverka genomförandet och även detta arbete kom därför att behöva ställas om för att säkra att man följde råden för smittspridning. Arbetet har ändå kunnat fortgå och kommer att bidra till nyskapande möten mellan teknik och scenkonst som tillgängliggör och förnyar scenkonst för barn och unga. Projektet bygger på bred samverkan mellan olika professioner - regissörer, dramaturger, skådespelare - som tillsammans med system- och spelutvecklare skapar metoden och den digitala plattformen.

I syfte att underlätta för produktioner som finns i kulturkatalogen att kunna genomföra sin verksamhet trots rådande restriktioner genomfördes Kulturskapa. Ett pilotprojekt för att ge kulturutövare möjlighet att utveckla och omvandla sina verk till digitala pedagogiska format och därmed kunna fortsätta bedriva och utveckla sin verksamhet. Även inom andra områden har omställningsstöd kunnat erbjudas på olika sätt.

2.4 Nyttja tekniken - Fokus 2020–2023: Stärka den digitala kompetensen

Året har i hög grad medfört en väsentligt höjd digital kompetens. Vilja och kreativiteten ha varit stor när det gällt att hitta och pröva nya digitala former för att kunna genomföra verksamhet i den situation som varit. Samtidigt har vi kunnat konstatera att den digitala infrastrukturen i regionen behöver utvecklas. När stora arrangemang ska genomföras i digital form fungerar inte alltid de program och system som VGR erbjuder. Även kompetens inom t ex streaming, filmning, textning behöver utvecklas. Här ser vi stora möjligheter till samverkan inom regionen för att inte alla ska behöva bygga upp egen kompetens inom alla områden. För att underlätta för våra egna verksamheter har särskilda handledningar tagits fram för att man ska kunna och våga pröva digitala lösningar.

Under året lanserades också förvaltningens Digiseum, (<https://www.vastarvet.se/museer/digiseum/>), ett sätt att tillgängliggöra museernas digitala samlingar, utställningar, aktuella digitala sändningar och sociala mediasidor på ett och samma ställe. Samtidigt ser vi en möjlighet att stötta andra i att nyttja digital teknik för att öka tillgängligheten till kultur, natur- och kulturarvet också utanför förvaltningens ram. Ett exempel är Prisma Västra Götaland där en gemensam digital plattform för museer och intresseföreningar i VGR byggts. Under 2020 har ingen särskild finansiering funnits men arbetet har ändå i delar kunnat fortgå. Framöver ser vi stora möjligheter till ökad tillgänglighet och vidgat deltagande genom stärkt digital kompetens.

För att främja digital kompetens hos allmänheten har regeringen satsat på ett nationellt digitalt kompetenslyft för bibliotekspersonal, projektet Digitalt Först. Satsningen pågår under tre år och utförare är de regionala biblioteksverksamheterna, i VGR Förvaltningen för kulturutveckling. Projektets huvudsakliga innehåll utgörs av olika fortbildningsinsatser riktade till folkbiblioteken. Under 2020 har den tidigare etablerade lärplattformen för bibliotekspersonal använts. Även denna verksamhet har behövt ställas om under året. Här kan vi dock se tydliga tecken på hur vi kunnat nå fler i hela regionen genom att erbjuda digitala fortbildningstillfällen istället för fysiska. Omställningen till digitalt har möjligen underlättats av att många av insatserna just fokuserat att ge personal på folkbiblioteken stöd i sin utveckling i egen digital kompetens och att etablera folkbiblioteken som nav för digital kompetens och demokratisk infrastruktur.

2.5 Öka internationaliseringen - Fokus 2020–2023: Ta tillvara befintliga kontakter och kunskaper

Fokus för 2020 - 2023 inom strategiområdet är att ta tillvara befintliga samarbeten. Ett tydligt exempel på hur viktiga etablerade samarbeten är och vad förvaltningen kan bidra med inom olika områden har vi under året kunna se på Göteborgs naturhistoriska museum. Museets samlingar sträcker sig 200 år tillbaka i tiden och utgör ett arkiv över hur den biologiska mångfalden har påverkats av mänsklig aktivitet. Samlingarna är en viktig del i forskningsinfrastrukturen med flera internationella samarbeten. Ett uppmärksammat internationellt samarbete som blev högaktuellt under 2020 var hur fladdermöss från våra samlingar kom att användas för att ge kunskap om hur vi kan förebygga zoonoser, där ett virus hoppar över till människan och orsakar en global pandemi. Internationella och tvärvetenskapliga samarbeten är nödvändiga i dessa sammanhang och förvaltningen arbetar för att säkerställa vår medverkan i de sammanhang där vi

kan bidra och utvecklas.

Förvaltningen har internationell samverkan både i projektform och inom mer kontinuerliga samarbeten och nätverk inom många olika verksamhetsområden. Vi ingår i flera EU-finansierade projekt och är bland annat lead partner för Center Stage – ett EU-projekt där vi samarbetar med partners i Spanien och på Irland i syfte att öka jämställdheten inom scenkonstområdet. Också här har möjligheterna att resa och träffas såväl inom som mellan länder påverkat arbetets genomförande i hög omfattning. Även internationella utbyten i form av residens inom olika konstområden har av samma skäl fått ställas om.

3 Regiongemensamt arbete

3.1 Verksamhetens miljöarbete

Kulturutveckling har ett strukturerat miljöarbete och upprättade riktlinjer för miljöarbetet. Miljösamordnaren deltar i det regiongemensamma samarbetet kring miljöfrågorna i såväl Miljösamordnarnätverket som i andra grupper inom miljöområdet, t ex kemikalienätverket.

Miljödiplomerings pågår på de olika arbetsplatserna, varav merparten nu är diplomerade och arbetar utifrån upprättad plan.

Miljösamordnaren samordnar miljöarbetet tillsammans med miljöombuden på de olika arbetsplatserna och stöttar cheferna i deras ansvar för miljöfrågorna.

Kemikaliehantering och registrering i KLARA är en av de uppgifter som miljöombuden haft fokus på under året.

3.2 Folkhälsa och social hållbarhet

Tillgång till kultur är en viktig förutsättning för hälsa liksom för att skapa socialt hållbara samhällen. Samtidigt är det viktigt att understryka att konst och kultur, natur och kulturarv också har ett egenvärde och inte bör värderas ur ett nyttoperspektiv. Med det sagt ser vi stora möjligheter att med förvaltningens verksamhet bidra till detta målområde. Såväl vår konsultativa verksamhet gentemot kommuner för att ta fram kulturplaner som vårt arbete med att sprida erfarenheter från Lödöse museum om hur man kan arbeta med barn och unga med NPF-problematik är exempel på detta.

Ett annat konkret exempel är att Kulturutveckling under året påbörjat planering av ett arbete riktat mot målgruppen barn och unga för genomförande fr o m 2021.

Tanken är att genom naturresurser applicera metoder och verktyg för att förebygga psykisk ohälsa hos barn och unga. Samverkan byggs med skolor och andra aktörer i regionen för att ge större möjligheter för fler barn och unga att få ta del av naturens resurser, friluftsliv och Västra Götalands vandringsleder samt att genom samverkan med folkhälsa, vården och forskning skapa långsiktigt förebyggande metoder och verktyg mot psykisk ohälsa.

3.3 Mänskliga rättigheter och jämlik vård

Kulturutveckling arbetar med frågor om mänskliga rättigheter såväl internt som externt. Perspektivet är självklart integrerat i hur vi arbetar med frågor om vidgat deltagande och vi har en intern arbetsgrupp i syfte att stötta förvaltningens arbete med frågorna. Vidare erbjuder förvaltningen konsultativt stöd inom tvärssektoriella perspektiv såsom jämställdhet och tillgänglighet i syfte att bidra med kunskap och stöd till kommuner och andra aktörer som arbetar med frågorna.

Ett särskilt område berör frågor om nationella minoriteter. Med webbplatsen Nationella minoriteter i Västra Götaland tar Kulturutveckling ansvar för frågan ur ett kulturarvsperspektiv. Det betyder att vi fokuserar språk, identitet och historia som rör de fem nationella minoriteter, som beskrivs i lagstiftningen, i Västra Götaland. Innehållet byggs i samarbete med de nationella minoritetsgrupperna och utifrån behov som de efterfrågar. Genom det innehållet och med rådgivning ger vi också stöd till kommunerna i deras arbete med frågor som berör nationella

minoriteter. Under året har webbplatsen byggts på med information om gruppen judar och jiddisch, samt om sverigefinnar och finska.

3.4 Verksamhetens säkerhets- och beredskapsarbete

Förvaltningen deltar i det regiongemensamma säkerhets- och beredskapsarbetet i Funktionsgrupp Säkerhet och beredskap, samt i undergruppen Informationssäkerhet.

En plan för krishantering med tillhörande kriskommunikationsplan för Förvaltningen för kulturutveckling har tagits fram under året.

Avvikelsehantering inom säkerhetsområdet har skett i MedControl.

3.5 Lärdomar/förbättringsområden efter genomförd intern kontroll 2020

Styrelsen för kulturutveckling beslutade i januari 2020 om att internkontrollplanerna för Västarvet respektive Kultur i Väst för 2019 skulle prolongeras att gälla även för 2020. Kontroller har genomförts enligt de båda planerna och resultaten har rapporterats till styrelsen i enlighet med dessa. Förvaltningschefen har därutöver vid varje sammanträde från och med april lämnat rapporter med anledning av covid-19 och dess påverkan på verksamhet, ekonomi och personal.

En av de väsentliga riskerna som identifierats i de gällande i internkontrollplanerna handlade om dialogen mellan Styrelsen för kulturutveckling och Kulturnämnden, som tidigare upplevts som bristande. Dialogen mellan de båda presidierna har varit kontinuerlig under 2020 och rört såväl tydliggörandet av roller och förhållningssätt (relationen beställare - utförare) som om överenskommelsen för 2021. Det finns en plan för fortsatta dialoger under 2021.

Styrelsen har under hösten 2020 utarbetat en plan för intern kontroll 2021.

4 Tillkommande rapportering

4.1 Sammanfattning av effekter av corona covid-19

4.1.1 Verksamhet

Verksamheten har påverkats kraftigt men har anpassat sig förhållandevis väl efter de omständigheter som rått under pandemin. En hel del verksamhet har kunnat ställas om till digitala genomföranden eller har förlagts utomhus. Det gäller såväl pedagogisk verksamhet för skolan, föreläsningar och annan programverksamhet för allmänheten, som nätverksträffar och fortbildningsinsatser för kultursektorn, samt delar av kursutbudet inom slöjd och hantverk.

Andra exempel är digitala ateljébesök, en digital konstutställning med digital vernissage och digitala stickkaféer och utställningen Trätemplet med 24 träslöjdare och konstnärer på Instagram. Digiseum har också lanserats under året. Där tillgängliggörs filmer och annat digitalt material från museerna på ett samlat sätt. Djur & odjur, en broderiutställning i samarbete med Sveriges Hemslöjdsföreningars Riksförbund, genomfördes som ett pandemiprojekt för äldre. Deltagare inbjöds via sociala kanaler, fick material tillsänt sig, skapade ett broder av ett djur eller odjur och sände det tillbaka. Alstren har satts samman till en utställning och turnerar nu i Sverige.

Viss verksamhet har ställts in helt, främst större fysiska arrangemang där beroendet av samarbetsparternas beslut ofta har varit avgörande. De publika verksamheterna, museer och besöksmål har anpassat besöksantalet utifrån gällande restriktioner och inomhusaktiviteter i fysisk form för publik har i stort sett legat nere. I november fattades beslut som att besöksmålen skulle hållas stängda för publik fram till 10 januari. Förvaltningen har följt smittspridningen kontinuerligt och strax innan jul beslöts om förlängd stängning till slutet av januari.

Ny verksamhet har också uppstått för att möta de behov som målgrupperna haft. Ett exempel är den helpdesk för kulturaktörer som inrättades under våren och som varit igång under resten av året. Syftet har varit att ge råd om vilka stödpaket som finns på nationell och regional nivå och stötta aktörerna i att ansöka. Några riktade satsningar för att stötta kulturlivet har också gjorts genom omdisponering av medel, som exempelvis Recidency at home, stöd till körverksamheter och kompetensutveckling för kulturaktörer.

Vidare har en tillfällig förändring av reglerna för arrangörstöd för kultur för barn och unga gjorts, så att kommuner fått stöd även för aktiviteter som varit bokade men inte kunnat genomföras på grund av pandemin. Dessutom höjdes stödet så att det täckte 75% av kostnaden (istället för 50%). I december inrättades ett engångsstöd till de kommunala biblioteken för att bidra till kostnadstäckning för deras ökade kostnader för utlån av e-böcker. 800 000 kronor fördelades mellan kommunerna i relation till hur stora utlån de haft.

Pandemin har drivit på Kulturutvecklings nyttjande av digitala arbetssätt, vilket är positivt. En lärdom är att det krävs kompetensutveckling för medarbetarna, såväl i digitala system som i pedagogik för att digitala genomföranden. Vi upplever att de system som erbjuds inom VGR inte fullt ut fyller de behov som Kulturutvecklings verksamhet har för att komma vidare i utvecklingen av verksamhet på digitala

plattformar.

4.1.2 Personal

Även personalen har självklart påverkats av situationen. I de delar av verksamheten där så varit möjligt har personal arbetat hemifrån sedan i våras. Sedan de skärpta råden infördes under hösten arbetar flertalet medarbetare hemifrån. I de publika verksamheterna har åtgärder vidtagits för en minskad risk för smittspridning, till exempel genom plexiglas eller skydd i receptioner och butiker. Även på andra sätt har möjlighet till att hålla social distans skapats för dem som arbetat på plats.

Ledningen har följt upp arbetsmiljöfrågorna kontinuerligt under året och stöttat cheferna med underlag för sin kommunikation med personalen kring de råd som givits av Folkhälsomyndigheten och VGR. Dialog om och uppföljning av arbetsmiljön har också gjorts i Kulturutvecklings samverkansgrupp.

Medarbetarna har erbjudits hjälpmedel vid hemarbete för att skapa en god arbetsmiljö, såväl i form av utrustning som föreläsningar om ergonomi vid hemarbete. Ett problem har varit möjligheten att låna hem stolar, skrämor odl för dem som arbetar i Regionens hus. Det var först under slutet av året som det medgavs.

Frågan om social isolering vid långvarigt hemarbete har också beaktats och olika sätt att minska den risken, t ex genom digital morgonfika på enheterna. Här ser vi att ytterligare insatser kan komma att behöva genomföras.

4.1.3 Ekonomi

Efter augusti månad pekade prognosen mot ett överskott på 7 miljoner på helåret. Styrelsen för kulturutveckling och Kulturnämnden enades om att utbetalningarna av driftsbidrag till Kulturutveckling skulle minskas med sex miljoner för 2020. Den resterande miljonen omdisponerades inom Kulturutveckling. Bland annat avsattes medel för att ekonomiskt stötta kommunerna, vars kostnader för utlåning av e-böcker ökat kraftigt under pandemin. Anledningen till det prognosticerade överskottet var att verksamhet ställts in eller genomförts digitalt och att medel inte kunnat förbrukas i den utsträckning som budgeterats.

Den publika verksamhetens intäkter från försäljning i butiker, visningar och skolprogram blev ca 1,6 mkr lägre än budget. Kulturutveckling har via HIGAB fått ett statligt hyresstöd för Naturhistoriska museet på 0,9 mkr. Stödet var en del av det statliga pandemistödet. Den 19 januari 2021 fattade regionstyrelsen beslut om fördelning statsbidrag 2020 med anledning av covid-19. I den fördelningen erhöll förvaltningen 0,9 mkr i bidrag.

5 Mål och fokusområden

5.1 Hållbar, innovativ och kreativ region

5.1.1 Fler i arbete genom bättre matchning

Under 2020 har Kompetensväxling 2.0 slutförts. Under 2020 har projektet fokuserat på att avsluta de tidigare insatser som påbörjats inom pilotprojektet Kompetensväxling 2.0 under 2018 på Gammelgården i Bengtsfors kommun. Under sommaren kunde Gammelgården genom Kompetensväxlingsprojektet erbjuda 16 arbetstillfällen för ferieungdomar i Bengtsfors kommun varav 12 ungdomar hade möjlighet att genomföra sin praktik. De kunde även erbjuda 3 extratjänster för nyanlända. En rapport har sammanställts och innehåller såväl framgångsfaktorer som lärdomar för liknande framtida aktiviteter.

5.1.2 Hela regionen ska växa. Jobb, kommunikationer samt delaktighet och attraktivitet i både stad och land ska öka

I samverkan med Näringslivsenheten VGR har platsutvecklingsinitiativet Maritim service och besöksnäring bedrivits under 2019 och 2020. Inom ramen för projektet Maritima miljöer har 11 platser under året längs Bohuskusten, Dalsland och Vänerkusten tagit fram handlingsplaner och genomfört pilotinsatser som stärker samverkan mellan service och besöksnäring. Arbetet har påverkats av pandemin men resultatet har ändå blivit mycket bra.

Inom ramen för KUN:s och RUN:s gemensamma KKN- program och satsning på utveckling av Kultursystem, har medarbetare från förvaltningen haft rollen som processtöd. Totalt omfattas fem platser, Bottnafjorden, Östra Orust, Kinnekulle, Fåglavik och Gathenhielmska gården i Götebo

Horizon 2020-projektet CLIC, ett tvärvetenskapligt forskningsprojekt om nya cirkulära finansierings-, affärs- och styrningsmodeller för återbruk av kulturlandskap och landskap löper enligt plan. En handlingsplan har tagits fram och implementering pågår.

I Musiknod Koster arbetar Kulturutveckling tillsammans med lokalsamhälle och näringsliv för att upprätthålla ett kulturliv också under lågsäsong. Under hösten har vi öppnat ett nytt samarbete med Naturrum Kosterhavet och har därmed fått in naturarvet i musiknodens samhällsdel.

Samarbetet inom LAB190 har fortgått utifrån en gemensam plan för 2020. En plan för 2021 har tagits fram. Samverkansplattformen består av Göteborgs stad, Lerums kommun, Alingsås kommun, Essunga kommun, Göteborgsregionens kommunalförbund, Business region Göteborg, Länsstyrelsen Västra Götaland samt Västarvet/VGR.LAB190 är en långsiktig samverkansplattform för att skapa ett modellområde för hållbar utveckling. Fokus ligger på gröna näringar, hållbar besöksnäring och infrastruktur för att binda ihop landskapet längs väg 190 mellan Hjällbo och Nossebro.

Sedan 2014 är Västra Götalandsregionen en fristadsregion inom ramen för ICORN (International Cities of Refuge Network). Att vara en fristadsregion betyder att hotade konstnärer runt om i världen under två år kan bjudas in till en fristadskommun i Västra Götaland. Förvaltningen för kulturutvecklings

fristadskoordinator som arbetar med att stötta de kommuner som redan är eller önskar bli en fristad. Kommunerna erbjuds ekonomiskt regionalt stöd, informations- och kunskapsstöd för att etablera sig som fristadskommuner och att delta i det långsiktiga utvecklingsarbete som bedrivs i nätverk regionalt, nationellt och internationellt. Det regionala nätverket med fristäderna Göteborg och Uddevalla har haft fem möten under året och deltagit i nationella och internationella nätverksträffar. Både Göteborg och Uddevalla bjöd in och tog emot nya fristadskonstnärer under året. Den turnerande utställningen "Fristad – ett svar på förföljelse och förtryck" har visats i fem kommuner i Västra Götaland.

Landskapsobservatorium Västra Götaland, drivs tillsammans med Göteborgs universitet och Mariestads kommun och syftar till att under två år testa att driva ett landskapsobservatorium i praktiken för att på grundval av de erfarenheter som uppnås kunna föreslå hur en mer långsiktig verksamhet bör utformas. Utgångspunkten är en operativ verksamhet som ska arbeta med minst tre praktiska fallstudier för att testa samverkansformer, teckna avsiktsförklaringar med samverkanspartner, kartlägga kompetens, bygga en informationsplattform och dokumentera arbetsprocesserna. Arbetet ska också resultera i ett förslag till hur en vidare långsiktig verksamhet kan organiseras och drivas. Arbetet påbörjades januari 2019 och kommer att redovisas sista juni 2021. Ett uppskov om sex månader är beviljat med hänvisning till Covid-19.

Interreg Europe-projektet CultRing "Kulturvägar som investering för tillväxt och sysselsättning" har avslutats under året. Projektets övergripande mål har varit att lyfta fram värdet av att investera i europeiska kulturleder för att bidra till tillväxt och sysselsättning, genom att utnyttja god praxis, policyutveckling, policytillämpning, utveckling av nya kulturleder, uppföljning och kapacitetsuppbyggnad. Resultatet har blivit handlingsplaner för utveckling och modernisering av kulturleder, genom tillämpning och uppföljning av förbättrade policyinstrument i sex regioner, kommunikations- och spridningsverktyg för policyutveckling och kapacitetsuppbyggnad.

Under 2020 föll mycket av de senaste årens arbete med vandringsleder på plats. Arbetet med att samordna 90 mil pilgrimsleder i VG resulterade i medverkan i två ledutvecklingsprojekt, Hållbar produktutveckling, HPU, (Tillväxtverket) och CultRinG (EU-projekt). HPU som avslutades 2019 resulterade i en metod för hållbara vandringsleder, som är grunden till det nationella ramverk och kvalitetsstandard för vandringsleder, som togs fram 2020.

Efter två års pilotperiod fick Västkuststiftelsen ett utökad uppdrag av Västra Götalandsregionens Regionala utvecklingsnämnd, vilket innebär att fler vandrings- och cykelleder kommer att ligga under Västkuststiftelsen. Rollfördelningen mellan aktörer blir därmed tydligare, då Västkuststiftelsen ska utveckla fysisk led med kommuner och föreningar samt ansvara för hemsidor, Turistrådet Västsverige stötta företag och marknadsföra vandrings- och cykelprodukter och Förvaltningen för kulturutveckling "fyller" lederna med innehåll som kulturevenemang, storytelling och skapar service i samverkan med civilsamhället och mindre lokala aktörer. Med denna roll har Förvaltningen för kulturutveckling därför under 2020 startat två nya projekt inom hembygdsturism, tillsammans med Sveriges Hembygdsförbund, Tillväxtverket, Turistrådet Västsverige, Innovatum, Hembygd Väst och kulturarvsföreningar. Syftet är att lokala ideella verksamheter ska bli en del av besöksnäringen samt att produkter ska tas fram för en nationell och internationell marknad.

Även Interreg Europe-projektet CHRISTA har slutredovisats under 2020. Här har Västra Götaland tillsammans med åtta andra europeiska regioner samarbetat kring hållbar natur- och kulturturism. I Västra Götaland har fokus legat på att utveckla besöksnäringen kring industrisamhällets kulturarv. Projektet har bedrivits i nära samverkan med samarbetsparterna i PRISMA-plattformen där bland andra Innovatum, Textilmuseet, arbetslivsmuseerna, hembygdsförbunden och Maritimt i Väst ingår.

SPOK (Samtida produktion och konsumtion), en plattform för produktion som syftar till att samla och sprida kunskap om lokala tillverkningsmöjligheter, från slöjd till industri. Projektet startade i oktober med ambitionen att 60 tillverkningsföretag ska vara listade på SPOKs hemsida i oktober 2021. Förvaltningen har fortsatt samverka med bland annat företagarföreningen Hållbara Hem och Hantverkslaboratoriet kring hantverk och byggnadsvård för att främja kunskap och vidgade nätverk.

Kulturutveckling har fortsatt bedrivit en omfattande rådgivningsverksamhet, dels i länets kommuner i samband med plan- och byggärenden och olika bidrag till kulturmiljöer, dels via Slöjd & Byggnadsvård riktat till fastighetsägare och kursdeltagare. Större uppdrag om nya kunskapsunderlag gällande befintlig kulturhistoriskt värdefull bebyggelse har gjorts för Vara och Bengtsfors kommuner. Under året har förvaltningen medverkat för en långsiktig utveckling av miljöerna kring länets hembygdsgårdar med särskilt fokus på landskapsfrågor och barn och unga.

Förvaltningen arrangerade i samarbete med Göteborgs Universitet en fortbildningsdag för lärare i kulturskolan, regionalt och nationellt med över 500 deltagare.

5.1.3 Deltagandet i kulturlivet ska öka.

Det sätt som Kulturutveckling vanligtvis följer upp hur många som tar del av eller deltar i verksamheten, i huvudsak fysiska besök på museer eller fysiskt deltagande i aktiviteter av olika slag är inte anpassat för de nya verksamhetsformer som blivit resultatet av restriktionerna kring covid-19. Nya sätt att följa upp deltagandet har inte utvecklats i den snabba takt som verksamheten ställt om.

De fysiska besöken till museerna har varit avsevärt färre än ett normalår. Mars-oktober begränsades antalet samtidiga besökare med hänsyn till de gällande pandemirestriktionerna, Detta satte också begränsningar för vanliga museielektioner och programverksamhet för allmänheten. November och december har de hållits helt stängda på grund av de råd som Västra Götalandsregionen satt upp för att minska smittspridningen.

Av det totala antalet besök nedan är ca 30% barn och unga.

	2020	2019
Antal fysiska besök till besöksmål	302 567	532 298

Det vi kan se, utan att ha uppföljningsparametrarna på plats, är att fler har deltagit i till exempel fortbildningsaktiviteter för professionella inom kulturområdet. Orsaker till det är att deltagandet blir kostnadseffektivare genom att man inte behöver resa.

Bedömningen är att verksamheten i viss mån nått nya deltagare, Ett exempel är de digitala aktiviteter som arrangerats inom slöjdområdet, där deltagarna kunnat vara med digitalt i stickkaféer och liknande sociala sammanhang. Eller karantänslöjd

där deltagarna anmälde intresse att vara med och skapa en bild av ett djur eller odjur, fick material tillsänt sig och skickade tillbaka sitt färdiga alster, som nu sammanställts till en utställning som är tillgänglig digitalt. Dessa aktiviteter har kommunicerats i digitala mediekanaler och bedöms ha attraherat personer som inte skulle ha hittat till aktiviteterna annars.

En stor insats för att öka deltagandet i kulturlivet är Arrangörsstöd för kultur för barn och unga där kommuner och arrangörer kan söka subventioner för professionella kulturupplevelser. Arrangörsstödet består av två delar: subventionsstöd samt omkostnadsstöd. Förvaltningen för kulturutveckling har under 2020 betalat ut totalt drygt 9,9 miljoner kronor i regionalt arrangörsstöd till kulturaktiviteter för barn och unga. För att stimulera kommunerna att boka arrangemang även under pandemin beslöt styrelsen för kulturutveckling att höja subventionsstödet från 50% till 75% under hösten. Så skedde också och 73 arrangemang bokades med detta extrastöd. Dessutom beviljades stöd för kostnader för bokade aktiviteter som man tvingats avboka på grund av restriktionerna. Trots dessa åtgärder hade blev resultatet för det regionala arrangörsstödet ett överskott vid årets slut på cirka 1,7 miljoner kronor. Av dessa kommer 1,1 miljoner kronor från det outnyttjade omkostnadsstödet.

5.1.3.1 Öka antalet insatser inom kulturen som främjar deltagande i hela regionen och bidrar till landsbygdsutveckling

I det dagliga kulturmiljöarbetet möter vi kommuner, föreningar och privatpersoner i många olika sammanhang och konsultationer om kultur- och naturarv. Oftast gäller det bevarande, utveckling och bruk av byggnader och miljöer och i många fall platser och miljöer på landsbygden. Kulturmiljöarbetet har liksom tidigare år arrangerat aktiviteter i fält som vänder sig till allmänheten om erbjudande att delta och möjlighet att fördjupa sig i sin lokalhistoria. Exempelvis genomfördes inom programmet för den nationella Kulturarvsdagen, i september en arkeologisk undersökning i Svenljunga kommun i samverkan med lokalsamhället.

I början av pandemin såg vi en minskad efterfrågan på konsultativa insatser, men den trenden vände uppåt igen. Under året har ett antal insatser som främjar kulturen och deltagande genomförts. De arbetsmetoder som används är olika former av stöd i och till utvecklingsprocesser, att skapa utrymme för möten, skapande och kunskapsbildning. På biblioteksområdet har det genomförts konsultationer i bibliotekssamverkan Sjuhärad som undersöker möjligheterna för en gemensam bibliotekskatalog, vi har deltagit på bibliotekchefsmöte i Fyrbodal och i bibliotekssamarbetet Västra Skaraborg, V6.

Inom filmen har Öckerö och Lidköping ingått samverkan och får stöd för att utveckla sitt arbete med film i kommunen. På teaterområdet har en längre rådgivning och samarbete med Uddevalla kommun pågått för att stötta hur kulturskolan kan arbeta med ökad delaktighet och utveckling av teaterverksamheten i ett projekt som kallas Flätan. En längre konsultationsinsats för cirkuskvarnen i Grohed, Uddevalla kommun, pågår.

Inom musikområdet sker arbetet också oftast i samverkan med lokala aktörer där musiknod Koster är ett gott exempel på hur konstnärlig verksamhet kan bidra till samhällsbygget. För att ytterligare stärka arbetet planeras nu för ett cirkusresidens i anslutning till den befintliga verksamheten. Det finns också samarbeten inom Fyrbodal och vi har inlett samarbeten med Tanums Kommun. Med Not Quite i

Fengesfors har vi arbetat med ett kombinerat folkmusik- och slöjddresidens som utmynnar i en festival med kulturarvet Nössemarkspipan i fokus. Likaså finns samarbete med Kulturbruket på Dal och Mellerud.

På litteraturområdet har trettio litterära arrangörstöd delats ut fördelat på sexton kommuner. Inom ramen för projektet Sommarboken krävdes ett omfattande arbete för att ställa om till andra former för möten med lässugna barn och biblioteksverksamhet. 194 bibliotek i hela landet deltog och många nya sätt att arbeta på prövades bland annat hemleveranser till barn i riskgrupp, bokträffar på Youtube och många olika läsäventyr i det gröna. Ca 14 000 bokpaket beställdes.

Arbetet med barns rättigheter präglar olika delar av verksamheten. Inom ramen för samtida konst, arkitektur, form och design har samarbete inletts med Västtrafik för att främja barns delaktighet om busshållplatser, en fråga som initierades från Göteborgs kommun. I Sjuhärad har förvaltningen bidragit med processtöd i ett arbete kring delaktighet och barnkonventionen som kommunerna initierat. KulturCrew, som syftar till att ge barn och unga inflytande och delaktighet i kulturlivet och stärka deras kompetens inom kulturarrangemang, har i delar fått pausas, men ett par av de deltagande kommunerna, Ale och Falköping, har fortsatt sitt arbete och med stöd av Kulturutveckling genomfört workshops på temat värdskap, normer/hbtq och arrangörskunskap för sina unga arrangörer. Lödöse museum har vidareutvecklat sitt arbete med att möjliggöra för barn och unga med NPF-problematik att möta museets verksamhet.

I Härryda kommun, som är ansvariga för KOKO – kommunkoreograf 2020 – genomfördes ett arbete med dans riktat till äldreboenden. Kommunkoreograferna sökte efter sommaren deltagare till ett kreativt dansprojekt där invånare fick dela sina upplevelser av pandemin och tolka dem genom rörelse. Alla kunde vara med, oavsett ålder och erfarenhet. Även personer i riskgrupp kunde delta genom att skicka in sina upplevelser under covid-19 i text och bild.

I Edsleskog i Åmåls kommun pågår en förstudie om platsens utveckling i bred samverkan med lokalsamhället. Arbetet utgår från den medeltida kyrkohistorien och de pågående arkeologiska grävningarna på platsen.

Förvaltningen har under året medverkat som partner i projektet Heriland, inom Horizon 2020, ett pan-europeiskt forsknings- och utbildningsnätverk kring kulturarv, fysisk planering och design.

Erasmus+ projektet Charter (Cultural Heritage Actions to Refine Training, Education and Roles) beviljades under hösten medel för 4 år. Konsortiet består av ett 20-tal regioner, universitet och organisationer. VGR medverkar via ERRIN. Syftet är att vidareutveckla kompetenser inom kulturarvsområdet.

Genom utökad samverkan med besöksnäringen där naturturismen också blir en del skapas mervärde för besökare och turister vid exempelvis Forsviks bruk. Vid Vitlycke museum med Tanums Världsarv har under 2020 den inhemska turismen ökat och detta har skett i samarbete med besöksnäringen.

Genom Folkbildning och kultur i samverkan har nya grupper besökt kulturinstitutionerna och både skapat och deltagit. Det har resulterat i ökad delaktighet och interkulturell dialog startats. Nya former av möten har tagits fram där kulturen förenat. Exempelvis Lödöse museum har tillsammans med en Folkhögskola arbetat med att ta fram mötesformer som vidgar och breddar tillgången till kulturen.

5.1.4 Klimatutsläppen från fossil energi i Västra Götaland ska minska

Kulturutvecklings roll och uppdrag är att samverka i Västra Götalands 49 kommuner och att ha en långtgående internationellt utbyte. Detta kräver resor inom regionen, ibland med bil, men också internationella resor, ofta med flyg. De reserestriktioner som gällt under perioden har dragit ner resandet till ett minimum, vilket lett till minskade klimatutsläpp. Många möten har istället genomförts digitalt. Det minskade resandet gäller såväl interna möten i förvaltningen, som besökarnas resor till museer och besöksmål, liksom deltagare till fortbildningsinsatser och nätverksträffar. Ett rimligt antagande är att detta kan få långsiktiga effekter om digitala möten blir en vana. Detta förutsätter att de digitala system som VGR tillhandahåller är användarvänliga, stabila och har de funktioner som behövs för att genomföra kvalitativa digitala möten.

5.1.4.1 Öka takten i "Klimat 2030 Västra Götaland ställer om"

Försöksverksamheten Landskapsobservatorium Västra Götaland, som nämns omvan, fortgår i samverkan med Göteborgs universitet och Mariestads kommun. Avslutas våren 2021.

Samarbetet inom SATURN (Climate-KIC) syftar till att etablera ekonomiskt hållbara initiativ där offentlig och privat sektor går samman kring hållbar användning av det stadsnära landskapet. Projektet löper enligt plan.

Projektet A Busienss Model for Bluegreen Solutions to Prevent Flooding and Drought (Climate-KIC) har avslutats under året.

5.1.5 Skapa attraktiva arbetsplatser och förbättra möjligheterna till karriär- och kompetensutveckling

Den uppföljning som finns på dessa områden är medarbetarenkäten 2019. En sammanslagning av värdena ("stämmer mycket bra" och "stämmer ganska bra") från de båda dåvarande förvaltningarna i den undersökningen visar följande:

Andel medarbetare som rekommenderar VGR som arbetsgivare: 56%

Andel medarbetare som upplever att de har möjlighet att delta i planeringen av hur deras arbete ska utföras: ca 90%

Andel medarbetare som upplever att de har möjlighet att påverka sina arbetstider och/eller sitt arbetsschema: 86%

Indikatorer	Utfall fg år	Utfall
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie tid (obligatorisk redovisning enligt lag)		5,7 %
Andel medarbetare som rekommenderar VGR som arbetsgivare		
Andel medarbetare som upplever att de har möjlighet att delta i planeringen av hur deras arbete ska utföras		
Andel medarbetare som upplever att de har möjlighet att påverka sina arbetstider och/eller sitt arbetsschema		

5.1.5.1 Låta lönesättningen präglas av större flexibilitet, där hänsyn tas till marknadssituationen och kompetensbehov samtidigt som budget ska hållas

Vi har identifierat att det kan finnas osakliga löneskillnader inom vissa yrkesgrupper beroende på skillnader i löneläge i de tidigare förvaltningarna. Därför har en översyn och revidering av BAS-värderingar för de största personalkategorierna gjorts under året, för att skapa ett gott underlag för analys inför kommande löneöversyn.

6 Medarbetare

6.1 Chefsförutsättningar

Kulturutveckling uppfyller i hög grad beslutet om normalt 10-35 medarbetare. Den 31 december hade tre chefer 9 direktrapporterande medarbetare. Två av dessa är områdeschefer med underställda enhetschefer och runt 80 medarbetare på området. En av dem är enhetschef på en av de säsongsöppna verksamheterna, vilket innebär att antalet direkt underställda medarbetare är avsevärt större under högsäsong, ca 20 medarbetare.

Åtgärder vidtagna under 2020:

En av enheterna har drygt 30 medarbetare. För att ge den enhetschefen bättre chefsförutsättningar rekryteras för närvarande en verksamhetscoordinator till enheten. En av enheterna låg tidigare under normtalet. Den enheten leds nu av en enhetschef som i sin nya roll får omkring 25 direktunderställda medarbetare.

6.2 Hälsa och arbetsmiljö

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro i %	2019 Västarrvet	2019 Kultur i Väst
2020	5,66%	6,60%

Sjukfrånvaron är ungefär i samma nivå som föregående år. För 2019 redovisas sjukfrånvaron för de båda dåvarande förvaltningarna i tabellen ovan. Frånvaron 2020 var hög under februari och mars (8-9%), men har sedan sjunkit och legat runt 5%, ännu lägre under sommarmånaderna.

Under pandemin har åtgärder vidtagits, både för att minska smittspridningen och för att skapa god arbetsmiljö vid hemarbete.

6.2.1 Sexuella trakasserier

Resultaten av medarbetarenkäten 2019 visar en låg grad av utsatthet för sexuella trakasserier.

Då åtgärder som har gjorts för att förebygga förekomsten av sexuella trakasserier är:

Handlingsplanen mot trakasserier och kränkande särbehandling tas upp en gång per år på enheternas APT för genomgång för att alla medarbetare ska ha kännedom om nolltolerans och vart man ska vända sig om det ändå skulle inträffa.

Frågan om trakasserier tas även upp i medarbetarsamtalen.

6.3 Personalvolym, personalstruktur och personalkostnadsanalys

Personalvolym och Personalstruktur

Antal per personalgrupp 2020-12				
Nettoårsarbetare	2020	2019	Diff	Diff %
Utbildning, kultur & fritid	130	129	1	0,80%
Teknik, hantverkare m fl	13	14	-1	-7,10%
Administration	64	73	-9	-12,30%
Totalt	207	216	-9	-4,20%

Antal nettoårsarbetare har minskat med 9 jämfört med föregående år. Minskningen förklaras delvis av minskat antal timanställda i personalgrupp Administration, framförallt för bemanning i receptioner. Besökstrycket till museerna har varit begränsat på grund av covid-19 och del av året har museerna varit helt stängda. Därtill kommer tjänstledigheter och avgångar där ingen ersättare tillsatts, till exempel redovisningschef och chefssekreterare. Samgåendet mellan Kultur i Väst och Västarvet skedde vid ingången av 2020. Detta första år i ny organisation har präglats av en viss återhållsamhet med att rekrytera och återbesätta vakanser för att skapa möjlighet att bygga ny organisation, tydliggöra roller och uppdrag för befintliga medarbetare och kompetensväxla när det funnits behov av det.

Antal anställda per anställningsform 2020-12					
Anställningr	2020	2019	Diff	Diff %	
Tillsvidareanställd	217	221	-4	1,80%	
Visstidsanställd	25	36	-11	-30,60%	
Timavlönad	22	35	-13	-37,10%	
Totalt	264	292	-28	-9,60%	

Antal anställda har minskat med 28 personer, varav tillsvidareanställda har minskat med 4. Vid samgåendet mellan förvaltningarna Kultur i Väst och Västarvet hade den förra ett högt antal visstidsanställda. Anledningen var att man velat skapa förutsättningar för eventuella personalförändringar i samband med samgåendet. Flera av de visstidsanställningarna har under året konverterats till tillsvidareanställningar.

Mertid och övertid

Övertid, mertid					
	2020	2019	Diff	Diff %	
Mertid	330	828	-498	-60,14%	
Enkel övertid	15	26	-11	-42,31%	
Kval. Övertid	63	174	-111	-63,79%	
Totalt	408	832	-424	-50,96%	

Uttag av mertid och övertid har halverats jämfört med föregående år. Minskningen kan kopplas till covid-19. Behovet av förstärkt personalresurs i samband med publika aktiviteter har varit mindre än vanligt under året och möten med föreningslivet, som oftast äger rum på kvällar och helger inte kunnat äga rum som normalt.

Personalkostnadsanalys

Personalkostnader lön inkl soc. Mnkr			
Budget 2020	Utfall 2020	Budget 2019	Utfall 2019
137,4	132,4	139,3	138,8

Personalkostnaderna för 2020 har varit 5 Mnkr lägre än budget. Utfallet för 2020 var 6,4 Mnkr lägre än utfallet för 2019. Differensen mellan budget och utfall för 2020 stämmer väl överens med det minskade antalet nettoårsarbetare som redovisas ovan.

Antalet deltagare i arbetsmarknadsinsats genom PILA under 2020

Personalutskottet ger årligen förvaltningar och bolag i uppdrag att med stöd av PILA (praktik, introduktion, lärande, arbete) genomföra arbetsmarknadsinsatser som riktar sig till personer som behöver extra insatser för att komma in på arbetsmarknaden. Måtalet för Kulturutveckling är 2.

3 medarbetare var anställda med PILA-medel i december 2020, ytterligare 1 har avslutat anställningen under året.

7 Ekonomiska förutsättningar

Budgeten för 2020 är en sammanslagning av budgetarna för de tidigare förvaltningarna Kultur i Väst och Västarvet. Det innebär att underlagen för budget inte varit lika tydliga som ett normalår, vilket försvårat uppföljningen. Effekterna av Coronapandemin har varit en annan osäkerhet. Omställningen från vanlig verksamhet till digital p.g.a Corona har påverkat utfallet. Det har varit svårt att bedöma såväl omställningskostnader som genomförandekostnader.

7.1 Ekonomiskt resultat

Ekonomiskt resultat

Resultatet för 2020 är 0,0 mnkr.

Prognosen i delårsrapport per augusti visade på ett överskott på 7 mkr och anledningen till överskottet var framförallt inställda arrangemang i verksamheten. Även personalkostnaderna var lägre än beräknat beroende på vakanser på ett antal tjänster. I en överenskommelse med kulturnämnden lämnade förvaltningen tillbaka 6 mkr av regionbidraget till kulturnämnden. Dessutom har ett engångsstöd på 1 mkr givits till regionens kommuner med syfte att täcka ökade kostnader för e-bokslån under pandemin. Den 19 januari 2021 fattade regionstyrelsen beslut om fördelning statsbidrag 2020 med anledning av covid-19. I den fördelningen erhöll förvaltningen 0,9 mkr i bidrag.

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning (mnr)	Årsvärden				
	Utfall 2012	Budget 2012	Utfall 1912	Avvikelse budget/ utfall	Förändring utfall/utfall %
Driftbidrag från nämnd inom regionen	164,2	169,7	170,8	-5,5	-3,9%
Statsbidrag	3,0	2,2	3,4	0,8	-11,1%
Övriga erhållna bidrag	40,9	19,3	31,8	21,6	28,7%
Försäljning av tjänster	8,8	29,0	25,4	-20,2	-65,3%
Hysesintäkter	0,3	0,4	0,4	-0,1	-9,4%
Försäljning av material och varor	4,6	6,1	7,2	-1,5	-36,1%
Övriga intäkter	2,8	1,0	5,7	1,9	-49,7%
Verksamhetens intäkter	224,7	227,7	244,7	-3,0	-8,2%
Personalkostnader, inkl inhyrd personal	-134,1	-139,8	-138,8	5,6	-3,4%
Verksamhetsanknutna tjänster	-9,1	-15,9	-14,6	6,8	-37,7%
Material och varor, inkl förbrukningsmaterial	-9,8	-7,7	-13,2	-2,1	-25,6%
Lokal- och energikostnader	-25,5	-26,0	-28,6	0,5	-11,1%
Lämnade bidrag	-14,3	-11,6	-14,5	-2,7	-1,3%
Övriga tjänster, inkl konsultkostnader	-21,1	-12,1	-17,2	-9,0	22,9%
Övriga kostnader	-8,4	-11,6	-12,1	3,2	-30,6%
Avskrivningar	-2,5	-2,8	-2,6	0,3	-4,3%
Verksamhetens kostnader	-224,8	-227,5	-241,6	2,6	-6,9%
Finansiella intäkter/kostnader m.m.	0,1	-0,3	-0,2	0,4	
Resultat	0,0	0,0	2,8	0,0	

*) (Övriga erhållna bidrag) Utfallet avser i huvudsak projektbidrag. Denna och nästa post får ses i ett sammanhang.

***) (Försäljning av tjänster) Främst beror avvikelsen från budget på periodisering av projekt, dvs stora projektbidrag har erhållits i jämförelse med upparbetade kostnader i projekten. Resterande del av avvikelsen är hänförlig till lägre fakturering av uppdrag än budgeterat.

7.1.1 Intäktsutveckling

Intäktsutveckling

Se kommentarer under rubriken ekonomiskt resultat.

7.1.2 Kostnadsutveckling

Kostnadsutveckling

Se kommentarer under ekonomiskt resultat

7.2 Eget kapital

Eget kapital		
Eget kapital		7 515
Bokslutsdispositioner		-2 681
Årets resultat		0
Summa eget kapital		4 834

Ingående eget kapital för året var 7 515 tkr. Regionstyrelsen fattade i början av året beslut om bokslutsdispositioner vilket för Förvaltningen för kulturutveckling ledde till en minskning av egna kapitalet med 2 681 tkr.

7.3 Investeringar

Investeringar

Utrustningsinvesteringar och basutställningar

Årets investeringar har budgeterats till 10 mnkr. Av dessa avser 3,2 mnkr utrustnings-investeringar. Utfallet för utrustningsinvesteringar blev 2,8 mnkr.

De största investeringarna görs vid Göteborgs naturhistoriska museum, bl.a. slutförs larminstallationen som påbörjades 2019.

Resterande 6,8 mnkr av årets budgetram avser basutställningar som planerades för och påbörjades under 2019. Pga Coronapandemin har vissa delar av arbetet hos Lödöse fått förskjutas till 2021. Medlen som finns till förfogande 2020 kommer att nyttjas till ersättningsinvesteringar under året istället. Detta får till följd att erhållen ram för ersättningsinvesteringar 2021 kommer att minskas med motsvarande belopp då utökning av basutställningsramen, dvs nollsummespel över åren.

Arbetet med basutställningarna kommer att fortgå enligt plan tom 2022. Ramen 20 mnkr fördelas under åren 2019 – 2022. Färdigställanden kommer att ske 2020 (tre av fem museer). Lödöse museum färdigställs 2021 och det största museet, Göteborgs Naturhistoriska, färdigställs 2022. Se tabell fördelning av investeringsmedel och nulägesuppföljning nedan.

Regionstyrelsen har den 25 september 2018 (diarienummer RS 2018-05027 §276) fattat beslut om att styrelsen för Västarvet, numera Förvaltningen för kulturutveckling, får genomföra investeringar för förnyelse av basutställningar. Investeringsramen får uppgå till 20 mnkr och finansieras inom ramen för ägarstyrda investeringar. I beslutet står också att kapitaltjänstkostnaderna ska beaktas i framtida budgetarbete, se tabell nedan. Under hösten fattade regionstyrelsen beslut om att förvaltningen kommer få ersättning för ökade kapitaltjänstkostnader.

Fördelning av investeringsmedel, kr

Basutställningar / museum	2019	2020	2021	2022	Summa
Lödöse	2 500 000	800 000	700 000		4 000 000
Vänersborg	750 000	750 000			1 500 000
Vitlycke	500 000	1 500 000			2 000 000
Göteborg	750 000	3 250 000	5 000 000	3 000 000	12 000 000
Forsvik		500 000			500 000
Summa	4 500 000	6 800 000	5 700 000	3 000 000	20 000 000

Nulägesuppföljning, kr

Basutställningar / museum	Ack budg 2020	Ack Utfall 2020	Kommentarer 2020
Lödöse	3 300 000	3 171 838	Allt går enligt plan. Invigning 2021.
Vänersborg	1 500 000	1 537 598	Allt går enligt plan. Invigning 2021.
Vitlycke	2 000 000	2 071 203	Utomhusutställningen monterades våren 2020. Invigdes juni 2020.
Göteborg	4 000 000	3 890 722	Arbete pågår enligt plan tom 2022. Invigning 2023.
Forsvik	500 000	422 425	Allt går enligt plan. Invigning våren 2021.
Summa	11 300 000	11 093 786	

Tabellen visar årliga kostnader för avskrivning och ränta för förvaltningen, kr

År	Avskrivning / amortering lån 1	Avskrivning / amortering lån 2	Avskrivning / amortering lån 3	Ränta 1,5%	Kapitaltjänst-kostnad (avskrivning & ränta)
2020	-	-	-	120 000	120 000
2021	400 000	-	-	58 000	458 000
2022	400 000	400 000	-	110 000	910 000
2023	400 000	400 000	1 200 000	272 000	2 272 000
2024	400 000	400 000	1 200 000	242 000	2 242 000
2025	400 000	400 000	1 200 000	212 000	2 212 000
2026	400 000	400 000	1 200 000	182 000	2 182 000
2027	400 000	400 000	1 200 000	152 000	2 152 000
2028	400 000	400 000	1 200 000	122 000	2 122 000
2029	400 000	400 000	1 200 000	92 000	2 092 000
2030	400 000	400 000	1 200 000	62 000	2 062 000
2031	-	400 000	1 200 000	34 000	1 634 000
2032	-	-	1 200 000	12 000	1 212 000
Totalt	4 000 000	4 000 000	12 000 000	1 670 000	21 670 000
	<i>Vänersborg, Vitlycke & Forsvik</i>	<i>Lödöse</i>	<i>Göteborg</i>		

From 2021 när tre av de fem museerna är färdigställda påbörjas avskrivningsperioden och lån 1 börjar amorteras.

Ägarstyrda fastighetsinvesteringar

Årets ägarstyrda fastighetsinvesteringar har budgeterats till 7,0 mnkr. Av dessa avser 2 mnkr Vitlycke museum och resterande 5 mnkr Kulturlagret.

Den uppdaterade planen är att besöksparkering med servicehus färdigställs under 2022 vid Vitlycke museum. Planering för bl.a. markinköp, som Västfastigheter håller i, samt dialog med Länsstyrelsen om finansiering av servicehuset pågår. Tidigare har markinköp beräknats kunna ske under 2020 men förändrade förutsättning gör nu att köp beräknas ske 2021.

Vid anläggningen Kulturlagret i Vänersborg pågår ett arbete med att ta fram underlag för nybyggnation av förrådsutrymmen. Tidigare har planen varit att byggnation ska ske under 2020 men huvuddelen av byggnationen beräknas nu ske under 2021. Västfastigheter arbetar med beredningen.

8 Bokslutsdokument och noter

9 Övrig rapportering

9.1 Särskild återrapportering enligt beslut av regionfullmäktige

9.2 Fördjupad rapport till egen nämnd/styrelse